

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และคณะทำงานด้านข้อมูลรายการร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๑๘-๒๑

เรื่อง การเสนอร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
เรียบเรียง นางสาวขวัญชนก วิบูลย์คำ นิตกรชำนาญการ กลุ่มงานห้องสมุด สำนักวิชาการ
ออกอากาศ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติเป็นกฎหมายรูปแบบหนึ่ง ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นตามคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาหรือสภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติในขณะนั้น โดยในการตราพระราชบัญญัติขึ้นใช้บังคับเป็นกฎหมายกับประชาชนนั้น จะต้องเป็นไปตามกระบวนการ วิธีการ และเงื่อนไข ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภา เริ่มจากการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของรัฐสภา และการนำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้วนำเสนอขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา

การเสนอร่างพระราชบัญญัติ คือ การเสนอให้มีกฎหมายเรื่องใหม่ในกรณีที่ไม่มีความหมายเรื่องนั้นใช้บังคับอยู่ หรือการเสนอให้นำกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เดิมมาปรับปรุงใหม่และยกเลิกกฎหมายเดิม โดยการเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติใหม่ทั้งฉบับ รวมถึงการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้เหมาะสมขึ้น โดยการเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม และการเสนอให้ยกเลิกกฎหมาย โดยการเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติยกเลิก ซึ่งภายหลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ายึดและควบคุมอำนาจการปกครองประเทศเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา โดยกำหนดกระบวนการและเงื่อนไขในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ ไว้ดังนี้

๑. ผู้มีอำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แบ่งได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑.๑ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวนรวมกันไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยเสนอได้เฉพาะร่างพระราชบัญญัติทั่วไปเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

๑.๒ สภาปฏิรูปแห่งชาติหรือสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ในกรณีที่การพิจารณาศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำ แนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หากเห็นว่ามีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ และในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสภาปฏิรูปแห่งชาติหรือสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

๑.๓ คณะรัฐมนตรี มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ทั้งร่างพระราชบัญญัติทั่วไปและร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งเหตุที่ต้องสงวนสิทธิในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินให้เฉพาะคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารนั้น เพราะกฎหมายประเภทนี้มีความสำคัญมาก เมื่อมีผลใช้บังคับแล้วจะกระทบต่องบประมาณของแผ่นดินหรือสร้างภาระผูกพันต่องบประมาณของแผ่นดิน ทั้งนี้ ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและในช่วงก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คือ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

๒. ประเภทของร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มี ๒ ประเภท ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติทั่วไปและร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติทั่วไป หมายถึง ร่างพระราชบัญญัติที่มีใช้ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

๒.๒ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายถึง ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลดเปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รั้งรักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย

๓. วิธีการเสนอร่างพระราชบัญญัติ การเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร ชื่อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดให้การเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีเอกสารต่อไปนี้ ประกอบด้วย

๓.๑ บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ โดยจะต้องแสดงหลักการของร่างพระราชบัญญัติไว้โดยสังเขป เพื่อให้ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเข้าใจถึงความจำเป็นหรือเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัตินั้นว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการใด และในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ต้องระบุเฉพาะมาตราที่เป็นหลักที่ต้องการจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการ โดยมีให้ถือว่ามาตราที่ได้ระบุไว้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ

๓.๒ บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ โดยในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม อาจระบุมาตราที่เป็นหลักที่ต้องการจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในเหตุผลก็ได้ ความมุ่งหมายของการมีบันทึกเหตุผลคือ เพื่อแสดงให้สาธารณชนทราบถึงเหตุผลหรือความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับนั้น ซึ่งเมื่อมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ก็จะเป็นเครื่องมือประการหนึ่งในการพิจารณาหรือค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมถึงการใช้เพื่อประกอบการบังคับใช้หรือตีความกฎหมายด้วย

๓.๓ บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ โดยจะต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ และสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

กล่าวโดยสรุป การเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการตราพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญ โดยถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเสนอให้มีกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับประชาชนของประเทศ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้บัญญัติให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สภาปฏิรูปแห่งชาติหรือสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เป็นผู้ที่มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภานิติบัญญัติ โดยคณะรัฐมนตรีเท่านั้นเป็นผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน และในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติของสภาปฏิรูปแห่งชาติหรือสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะต้องเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ ชื่อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดวิธีการในการเสนอร่างพระราชบัญญัติไว้ด้วยว่าต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ รวมถึงบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบด้วย

บรรณานุกรม

กาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์. (๒๕๔๔). สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๔๐)

หมวดรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เรื่อง ๑. กระบวนการตรากฎหมาย. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.

“ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗.” (๓ ตุลาคม ๒๕๕๗).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๑๙๖ ง, น. ๑-๔๓.

“ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙.” (๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๔๘ ง, น. ๓๐-๓๕.

มานิตย์ จุมปา. (๒๕๔๔). สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๔๐)

หมวดรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เรื่อง ๒. ประเภทและศักดิ์กฎหมายในรัฐธรรมนูญ.

กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗.” (๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๕๕ ก, น. ๑-๑๗.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑)

พุทธศักราช ๒๕๕๘.” (๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๔ ก, น. ๑-๗.

วิชญ์ เครื่องงาม. (๒๕๓๐). กฎหมายรัฐธรรมนูญ (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (๒๕๕๑). คู่มือแบบการร่างกฎหมาย. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

หยุด แสงอุทัย. (๒๕๑๒). คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

อภิวัฒน์ สุดสาว. (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘). หลักการวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตาม

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ. จุลินิติ, ๑๒(๑), น. ๑๕๑-๑๕๗.